

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7. DENETİM BULGULARI	8

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu	2
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 5: Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Sözleşme İmzalanması Gerekenler	13

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Takipli Alacakların İlgili Hesaba Kaydedilerek Muhasebeleştirilmemesi
2. Mevcut Taşınmazların Değerini Artıran Bakım ve Onarım Harcamalarının Doğrudan Gider Yazılması

B. Diğer Bulgular

1. Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
2. Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen ve Belli Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması
3. Üniversite Bünyesinde İç Denetçi Bulunmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Mardin Artuklu Üniversitesi 2007 yılında 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'na eklenen ek madde ile kurulmuştur.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Mardin Artuklu Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanlığı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; 11 fakülte, 2 yüksekokul, 2 enstitü, 8 meslek yüksekokulu ve 16 uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, unvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Unvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	43	17	60
Doçent	107	34	141
Doktor öğretim üyesi	215	67	282
Öğretim görevlisi	163	46	209
Araştırma görevlisi	127	81	208
Toplam	655	245	900

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	223	130	353
Sağlık	7	9	16
Avukatlık	2	2	4
Eğitim-öğretim	0	0	0
Teknik	76	39	115
Yardımcı	45	14	59
Sözleşmeli	53	0	53
İşçi	244	13	268
Toplam	650	207	868

Üniversitede 2024 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 678’dir. Ayrıca Üniversitede 28 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelin, (A) “Özel Bütçeli İdareler” bölümünde yer alan Mardin Artuklu Üniversitesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılına ait ödenek dağılımına ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı(%)
01 Personel Giderleri	1.082.973.180,00	1.066.506.819,10	98,48
02 Sos. Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	119.120.668,00	115.953.594,57	97,37
03 Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	125.063.578,00	85.445.803,55	74,50
05 Cari Transferler	19.624.500,00	19.122.501,99	97,44
06 Sermaye Giderleri	91.801.800,00	77.393.420,22	84,30
07 Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.438.583.726,00	1.364.422.139,43	94,85

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu 1.361.754.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 76.829.726,00 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 1.438.583.726,00 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %94,85'ü olan 1.364.422.139,43 TL kullanılmıştır.

2024 yıl sonu itibarıyla bütçe giderleri 1.364.422.139,43 TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçenin % 94,85'i kullanılmıştır. Personel giderlerinde 1.082.973.180,00 TL ödeneğin 1.066.506.819,10 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 119.120.668,00 TL ödeneğin 115.953.594,57 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 125.063.578,00 TL ödeneğin 85.445.803,55 TL'si, cari transferlerde 19.624.500,00 TL ödeneğin 19.122.501,99 TL'si, sermaye giderlerinde 91.801.800,00 TL ödeneğin 77.393.420,22 TL'si harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2024 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Erasmus, Mevlana ve Farabi Değişim Programı, Kalkınma Ajansı destekleri ile Avrupa Birliği hibelerinden toplam 5.643.416,84 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2024 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	11.779.000,00	29.810.061,67	253
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.344.975.000,00	1.351.061.698,84	100,45
Diğer Gelirler	5.000.000,00	15.868.625,21	317,73
Sermaye Gelirleri	0	0	0
Toplam	1.361.754.000,00	1.396.740.385,72	102,56
Gelirlerden Red ve İadeler (-)	0	974.451,08	0
Net Toplam	1.361.754.000,00	1.395.765.934,64	102,50

2024 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 1.361.754.000,00 TL olan Üniversitenin, yılsonunda gerçekleşen net bütçe geliri 1.395.765.934,64 TL'dir.

Dönem faaliyet geliri 1.452.573.214,98 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 974.451,08 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 2.025.884.573,45 TL ve faaliyet gideri 1.426.183.017,91 TL olan Üniversite, 2024 yılını 2.051.300.319,44 TL olumlu/olumsuz faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

-Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılı gelir toplamı 8.442.593,04 TL, gider toplamı 7.639.680,05 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 802.912,99 TL kâr ile tamamlanmıştır.

-Sosyal Tesisin/İktisadi İşletmenin 2024 yılı gelir toplamı 29.189.237,03 TL, gider toplamı 28.945.999,59 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem sonu 243.237,44 TL kâr ile tamamlanmıştır.

Ayrıca Üniversite, 05.12.2023 tarih ve 10972 sayılı Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan karar ile kurulan Mardin Artuklu Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi A.Ş.'nin sahibidir. Adı geçen AŞ'nin kuruluş sermayesi 770.000,00 TL dir. Şirketten kar payı aktarımı olmamıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirilmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi

kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin

denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini

sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, uygulamada yetersizlikler. nedeniyle değerlendirilmemektedir.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Mardin Artuklu Üniversitesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Takipli Alacakların İlgili Hesaba Kaydedilerek Muhasebeleştirilmemesi

İdare adına tahakkuk eden ve zamanında tahsil edilemediği için Hukuk Müşavirliğine bildirilen 121.199,38 TL tutarındaki kira alacağının Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı" başlıklı 54 üncü maddesinde; bu hesabın mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, diğer gelirler ve sermaye gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 56 ncı maddesinde ise; takibe alınan alacakların bu hesaba borç, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı, 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı, 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı veya 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan Yönetmelik hükümlerine göre, İdare adına tahakkuk eden kira alacaklarından, vadesinde tahsil edilemediği için takibe alınanların 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde 2 firmadan toplam 121.199,38 TL tutarındaki geçmiş dönemlere ait kira, elektrik, su alacağının 121 Gelirlerden takipli alacaklara alınmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, zamanında tahsil edilemeyen kira alacakları Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 54'üncü maddesine göre 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına kaydedildiği belirtilmiştir.

Bu itibarla, belirtilen hatalı kayıt Kamu İdaresince kabul edilmiş olup, düzeltme işlemi 2025 yılında yapılmış olmakla birlikte, takibe alınan 121.199,38 TL tutarındaki kira alacaklarının 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına kaydedilmemesi nedeniyle Kurumun 2024 yılı mali tablolarında hatalı gösterime neden olunmuştur.

BULGU 2: Mevcut Taşınmazların Değerini Artıran Bakım ve Onarım Harcamalarının Doğrudan Gider Yazılması

Üniversiteye ait taşınmazların değerini artıran bakım ve onarım harcamalarının ilgili taşınmazların kayıtlı değerine eklenmesi yerine 630 Giderler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubunun "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 170 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde; *"1) Maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı arttıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyet, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilir ve amortisman hesaplamasında dikkate alınır."* denilmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan "Amortisman ve Tükenme Payları" konulu 47 Sıra No.lu Genel Tebliğ'in 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte yer alan taşınmazlar için 34.000,00 TL'yi aşan ve değer artırıcı harcama olarak kabul edilen giderlerin ilgili duran varlığın maliyetine ekleneceği belirtilmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 07.11.2023 tarihli Oluruyla 34.000,00 TL'lik bu tutar güncellenerek 114.000,00 TL'ye çıkarılmıştır.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında da; *"Hesaplarda kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan yukarıda belirtilen limitleri aşanlar değer artırıcı harcama olarak kabul edilir"* denilmektedir.

Bu itibarla, taşınmazlar için 114.000,00 TL'yi aşan bakım, onarım ve tamir mahiyetindeki harcamaların 630 Giderler Hesabına gider yazılması yerine, ilgili maddi duran varlıkların değerini artırdığı için bu varlıkların kayıtlı değerlerine eklenmesi gerekmektedir.

Üniversite tarafından 2024 yılında yapılan yapım, bakım ve onarım harcamalarından maddi duran varlıkların değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini ve sağlanan faydayı artıran limit üstü toplam 35.165.000,00 TL harcamanın belirtilen varlıkların değerine eklenmesi yerine gider olarak muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Belirtilen muhasebe kaydından dolayı, Üniversiteye ait mali tablolarda bir taraftan maddi duran varlıkların gerçek değerinden daha düşük gösterilmesine, diğer taraftan giderlerin gerçek durumundan daha fazla gösterilmesine neden olunmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki süreçte taşınmazlar için yapılan limit üstü harcamaların, varlığın kayıtlı değerine ilave edilerek muhasebeleştirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresi cevabında da belirtildiği üzere bahse konu uygulamanın 2025 yılında düzeltildiği anlaşılmış olup, 2024 yılında taşınmazların değerini artıran 35.165.000,00 TL tutarındaki harcamanın ilgili maddi duran varlıklar hesaplarına kaydedilmeyerek, doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedilerek muhasebeleştirilmesi sonucu Üniversitenin 2024 yılı mali tablolarında hatalı gösterime sebep olunmuştur.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Doğrudan Teminle Geçekleştirilen Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödenğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Üniversite tarafından doğrudan temin ile gerçekleştirilen hizmet alımı işlerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen %10 sınırı aşılmış, ancak bunun için Kamu İhale Kurulundan (KİK'ten) uygun görüş alınmamıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22 nci maddesinde ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin ile alım yapılabileceği açıklanmış ve ilgili maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde gereğince 2024 yılında büyükşehir belediyesi sınırları dâhilindeki idarelerin 622.756 TL'ye kadar olan ihtiyaçlarını bu bent kapsamında temin edebileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 62 nci maddesinde ise; idarelerce uyulması gereken diğer kurallar belirtilmiştir. İlgili maddenin birinci fıkrasının (1) bendinde, yukarıda bahsedilen 22 nci madde için belirtilen limitler kapsamında yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 01.01.2021 tarihinde yürürlüğe giren 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62’nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ’de, Kanun’un 62’nci maddesinin (ı) bendinin nasıl uygulanacağı “Genel esaslar” başlıklı 4’üncü maddede düzenlenmiştir. Buna göre Kanunun 22 inci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde, bütçe sahibi olan kamu idarelerinin yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarını dikkate almaları; %10 oranını ise mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı hesaplamaları gerekmektedir. Ayrıca Tebliğ’de oran aşıldıktan sonra yapılan başvuruların Kurulca reddedileceği belirtilmiştir.

Anılan Tebliğ’in “Başvuru işlemleri” başlıklı 5 inci maddesinde ise; başvuru işlemlerinin ne şekilde yapılacağına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Üniversite tarafından doğrudan temin yoluyla satın alınan hizmet alımı işlerinde, 2024 yılı hizmet alımları toplam ödeneği 38.503.000,00 TL olup %10 limit tutarı 3.850.300,00 TL olmaktadır. Kurum, yıl içerisinde 14.987.398,50 TL tutarında doğrudan temin ile hizmet alımı gerçekleştirmiştir. Dolayısıyla da mevzuatta belirtilen %10’luk limitin Kamu İhale Kurumuna başvuru yapılmaksızın aşıldığı tespit edilmiştir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 60 ıncı maddesinde “... 5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır” denilerek, ihale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; Kanunun temel ilkeleri ve ilgili maddelerde belirlenen kurallara uymasının önemine vurgu yapılmıştır.

4734 Sayılı Kanunun 22/d maddeleri kapsamında yapılan harcamaların, toplam ödeneklerin % 10 oranını aşıp aşmadığının tespitine ilişkin bir mekanizmanın kurulmaması ve yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine uyulmamasının kontrol riski oluşturduğu değerlendirilmektedir. Uygun bir kontrol mekanizması tesis edilerek söz konusu limitin aşılp aşılmadığının düzenli olarak kontrolünün sağlanması ve limit aşımının zorunluluk arz etmesi durumunda, buna ilişkin başvuruların zamanında yapılması, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması için önem arz etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, toplam ödeneklerin % 10 limitinin aşılp aşılmadığının düzenli olarak kontrolünün sağlanması amacıyla bir kontrol mekanizması tesis edileceği ve limit

aşımının zorunluluk arz etmesi durumunda, buna ilişkin başvurunun zamanında yapılması sağlanacağını belirtmiştir.

Bu çerçevede, KİK'in görüşü alınmadan %10'luk limitin aşıldığı Kamu İdaresince de kabul edilmiş olup, Kanun'da belirtildiği üzere 22/d kapsamında yapılacak harcamaların yıllık toplamının, İdare'nin bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu KİK'in uygun görüşü olmadan aşılması gerekmektedir.

BULGU 2: Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen ve Belli Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması

Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Doğrudan temin” başlıklı 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereğince doğrudan teminle gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren bazı işler için sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in “Alımlara ilişkin uygulama esasları” başlıklı 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasında; teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlar ile Kanun'un 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Denetimlerde, Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından doğrudan teminle gerçekleştirilen ve aşağıdaki tabloda belirtilen yapımı belli bir süre gerektiren bazı işler için sözleşme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5: Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Sözleşme İmzalanması Gerekenler

Sıra No	İşin Adı ve Yaklaşık Maliyeti (Varsa)	Bakım Onarımın Gerçekleştiği Tarih ve Harcama Kodu	Satın Alımın Tutarı	Bakım Onarımı Yapılan Binanın/İşin Kesin Kabul Tarihi
1	2024 Yılı Kütüphane ve Sağlık Fakültesi İçin VRF Onarım İşİ 163.950,00 TL + KDV	1.02.2024 (6.7)	155.500,00 TL + KDV	29.02.2024
2	MAÜ Kampus Yerleşkesinde 2 Adet Geçici Atık Depolama Alanlarının Oluşturulması İşİ 86.741,82 TL +KDV	15.02.2024 (6.7)	81.950,00 TL +KDV	14.03.2024
3	MAÜ Merkezi Öğrenci Yemekhane Soğutma Ekipmanları Onarımı 116.250,00 TL + KDV	8.05.2024 (6.7)	82.000,00 TL +KDV	30.05.2024
4	MAÜ Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Binası Şantiye Bağlantı Yolunun Açılması ve Düzenlenmesi 168.333,00 TL + KDV	12.07.2024 (6.5)	135.200,00 TL +KDV	19.07.2024
5	MAÜ Kampüs Yerleşkesinde 1 Adet Mevcut Açık Spor Sahasının Çelik Konstrüksiyon ile Kapatılması Projesi Hizmet Alım İşİ 65.000,00 TL +KDV	28.05.2024 (6.5)	55.000,00 TL + KDV	10.06.2024

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki süreçte yapılacak alımlarda, malın tesliminin veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda sözleşme yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresince de kabul edildiği üzere, doğrudan teminle gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren alımların sözleşmeye bağlanması gerekir.

BULGU 3: Üniversite Bünyesinde İç Denetçi Bulunmaması

İç Kontrol Sisteminin en önemli unsurlarında birisi olan iç denetim faaliyetlerini yürütecek olan iç denetçi kadrolarının boş olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11 inci maddesinde, üst yöneticilerin hesap verme sorumluluğuna ilişkin hususlar sayılmış olup, maddenin son fıkrasında ise üst yöneticilerin bu hususların gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "İç kontrolün tanımı" başlıklı 55 inci maddesinin ilk fıkrasında; "*İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.*" şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı Kanun'un 63 üncü maddesinde; "*İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir.*

İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır...." denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, iç denetim kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol sistemlerinin çok önemli ve tamamlayıcı bir unsurunu oluşturmakta olup, kamu idarelerinde iç denetçi çalıştırılması zorunlu tutulmuştur.

Üniversiteye tahsis edilen 3 adet iç denetçi kadro bulunmasına rağmen 2024 yılsonu itibarıyla Üniversite bünyesindeki mevcut iç denetçi kadrolarının boş olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, iç denetçi alımı için 2021 yılında ilana çıkıldığı ancak başvuru olmadığı, bulgumuz üzerine iç denetçi alımı konusunun yeniden değerlendirileceği belirtilmiştir.

İç denetçi bulunmaması sonucu mali kontrolün önemli bir unsurunun eksik kaldığı ve bunun sonucunda da idarenin önemli kontrol zayıflıklarını tespit ve zamanında tedbir almakta yetersiz kalabileceği; bu nedenle iç denetim faaliyetlerinin etkin bir biçimde yürütülebilmesi için boş iç denetçi kadrolarına atama yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>